

2015/2110(INI)

22.4.2016

LAUSUNTO

talousarvion valvontavaliokunnalta

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

korruption torjunnasta ja jatkotoimenpiteistä CRIM-erityisvaliokunnan päätöslauselman johdosta
(2015/2110(INI))

Valmistelija: Julia Pitera

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Talousarvion valvontavaliokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- ottaa huomioon suosituksen, joka sisältyy sen 23. lokakuuta 2013 antamaan päätöslauselmaan järjestäytyneestä rikollisuudesta, korruptiosta ja rahanpesusta: suositukset toteutettaviksi toimenpiteiksi ja aloitteiksi,
 - ottaa huomioon 3. helmikuuta 2014 annettuun komission kertomukseen ”EU:n korruptiontorjuntakertomus” (COM(2014)0038) sisältyvät tiedot,
 - ottaa huomioon ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (COM(2012)0363),
- A. ottaa huomioon, että järjestäytynyt rikollisuus, korruptio ja rahanpesu lisääntyvät EU:ssa ja muualla maailmassa ja vaikuttavat kielteisesti Euroopan kansalaisten turvallisuuteen ja eurooppalaisten yritysten etuihin, mikä voi heikentää kansalaisten luottamusta demokratiaan ja EU:n toimielimiin;
- B. ottaa huomioon, että järjestäytynyt rikollisuus, korruptio ja rahanpesu aiheuttavat vakavia uhkia EU:n taloudelle, kun jäsenvaltioiden ja koko EU:n verotulot vähenevät merkittävästi, sekä EU:n rahoitusta saavien julkisten hankkeiden vastuuvollisuudelle, kun rikollisjärjestöt toimivat eri aloilla, joista monet ovat viranomaisten valvonnassa;
- C. toteaa, että EU:n taloudellisten etujen suojaamisella olisi varmistettava, että talousarvion tuloilla ja menoilla edistetään EU:n prioriteettien ja tavoitteiden saavuttamista ja lisätään kansalaisten luottamusta vakuuttamalla heidät siitä, että heidän rahojaan käytetään täysin EU:n tavoitteiden ja toimintalinjojen mukaisesti;
- D. ottaa huomioon, että vuonna 2014 ilmoitettiin 1 649 kappaletta unionin talousarvion kohdistuvana petoksena pidettävää sekä menoihin että tuloihin liittyvää säännönmukaisuutta, joiden arvo oli yhteensä noin 538,2 miljoonaa euroa; ottaa kuitenkin huomioon, että ei ole olemassa mitään virallista tietoa siitä, miten suuri prosenttiosuus johtuu järjestäytyneestä rikollisuudesta;
- E. toteaa, että tehostakseen yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta tehdyn yleissopimuksen (yhteisöpetossopimus) kaltaisia nykyisiä toimenpiteitä, joilla torjutaan petoksia, korruptiota, rahanpesua ja muita unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavia laittomia toimia, komissio on antanut ehdotuksen kahdesta rikosoikeudellisesta välineestä, yhteisöpetossopimusta koskevasta direktiivistä ja Euroopan syyttäjänviraston perustamista koskevasta asetuksesta, joiden tarkoituksena on varmistaa tehokkaampi tutkinta ja veronmaksajien rahojen parempi suojelu kaikkialla EU:n vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella;
- F. toteaa, että petosten, korruption ja rahanpesun torjunnan sekä rikoksista saadun hyödyn takaisinperinnän unionissa on oltava EU:n toimielinten poliittisen toiminnan ensisijaisia

tavoitteita ja siksi poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö jäsenvaltioiden välillä on erittäin tärkeää;

- G. toteaa, että rikollisjärjestöjen kyky mukauttaa toimintansa erilaisiin alueellisiin ja yhteiskunnallisiin toimintaympäristöihin mahdollistaa sen, että ne voivat monipuolistaa toimintaansa ja hankkia huomattavia voittoja huumekaupasta, ihmiskaupasta, jätteiden laittomasta kaupasta ja laittomasta maahanmuutosta sekä soluttautua laillisille markkinoille käyttämällä hyväkseen valkokaulustyöntekijöiden ja korruptoituneiden virkamiesten kanssa tehtävän vilpillisen yhteistyön ”harmaata vyöhykettä”;
- H. ottaa huomioon, että jäsenvaltioiden oikeus- ja hallintojärjestelmien moninaisuus muodostaa haastavan toimintaympäristön järjestäytyneen rikollisuuden ja rahanpesun torjunnalle;
1. toteaa, että järjestäytynyt rikollisuus, korruptio ja rahanpesu ovat tavallisesti rajatylittäviä ilmiöitä, joiden torjumiseen tarvitaan toimivaltaisten kansallisten viranomaisten keskinäistä sekä niiden ja EU:n toimielinten välistä tiivistä yhteistyötä sekä kansallisten tietokantojen, EU:n välineiden ja Euroopan laajuisten toimintasuunnitelman tukea;
 2. kehottaa antamaan järjestäytyntä rikollisuutta koskevan unionin laajuisten yhteisen määrittelyn olennaisena askeleena sen torjunnan tehostamiseksi;
 3. korostaa, että järjestäytyneen rikollisuuden, korruption ja rahanpesun torjumista koskevalle Euroopan laajuiselle toimintasuunnitelmalle olisi myönnettävä riittävä rahoitus, jotta se voidaan toteuttaa tehokkaasti ilman, että heikennetään toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden noudattamista;
 4. toteaa, että komissio on ehdottanut monenlaisia toimia näiden rikosten torjumiseksi ja että joitakin toimia on jo käytettävissä (esimerkiksi automaattinen tietojenvaihto ja rahanpesun vastainen direktiivi); kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään täysimääräisesti jo käytettävissä olevia toimia ja katsoo, että on erittäin tärkeää edistää yhteisiä tutkimusmenetelmiä järjestäytyneen rikollisuuden muotojen vertaamiseksi ja perustaa tätä varten erityisiä kansallisia rakenteita sekä kehittää yhteistyössä Europolin kanssa operatiivinen verkosto tietojenvaihtoa varten;
 5. on huolestunut ihmissalakuljetuksen lisääntyvästä ammattimaistumisesta ja siihen liittyvästä ihmissalakuljetusta ja ihmiskauppaa harjoittavien rikollisryhmien taloudellisten voittojen lisääntymisestä Eurooppaan jatkuvasti suuntautuvien pakolaisvirtojen vuoksi; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita edistämään kansainvälistä yhteistyötä ihmiskaupan torjumiseksi, jotta voidaan estää ihmissalakuljetus ja minimoida ihmiskauppaa harjoittavien verkostojen vaikutus;
 6. toteaa, että Kreikka sai vuonna 2015 noin 655 miljoonaa euroa kansallisista ohjelmista ja pakolaiskriisiä koskevasta hätätukijärjestelmästä; kehottaa komissiota varmistamaan näiden varojen asianmukaisen käytön ja tiedottamaan parlamentille havainnoistaan;
 7. toteaa, että jäsenvaltioilla ja komissiolla on oikeudellinen velvollisuus torjua petoksia SEUT-sopimuksen 325 artiklan mukaisesti, ja pitää myönteisenä petosten torjuntaa koskevien lausekkeiden sisällyttämistä lainsäädäntöehdotuksiin, joilla on taloudellisia vaikutuksia;

8. ilmaisee huolensa arvonlisäveroon liittyvien petosten, erityisesti niin kutsuttujen karusellipetosten, lisääntymisestä; kehottaa kaikkia jäsenvaltioita osallistumaan Eurofisciin sen kaikissa toimintaympäristöissä, jotta voidaan helpottaa tietojenvaihtoa tämällyppisten petosten torjumiseksi;
9. on tyytyväinen 24. helmikuuta 2016 annettuun komission tiedonantoon, jossa ehdotetaan alv-järjestelmän uudistamista koskevan toimintasuunnitelman laatimista; kehottaa komissiota sisällyttämään siihen rajatylittävien arvonlisäveropetosten torjuntaa koskevia toimia; muistuttaa, että komission arvion mukaan tällaisista petoksista EU:lle aiheutuvat tappiot ovat arviolta noin 50 miljardia euroa vuodessa;
10. korostaa tässä yhteydessä, että Euroopan parlamentin ja neuvoston on pikaisesti päästävä sopimukseen unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjuntaa rikosoikeudellisin keinoin koskevasta direktiivistä (yhteisöpetosdirektiivi); toteaa, että tällaisen sopimuksen aikaansaamisen ainoana esteenä on neuvoston kielteinen kanta siihen, että arvonlisävero sisällytettäisiin direktiivin soveltamisalaan; kehottaa neuvostoa harkitsemaan kantaansa uudelleen asiassa Taricco (C-105/14) annetun unionin tuomioistuimen tuomion valossa, sillä tuomio on selvästi parlamentin oikeudellisen kannan mukainen;
11. panee merkille neuvostossa parhaillaan käytävät keskustelut Euroopan syyttäjänviraston perustamista koskevasta asetusehdotuksesta olennaisena osana toimintasuunnitelmaa; korostaa, että Euroopan syyttäjänvirastolla olisi sen lopullisesta rakenteesta riippumatta oltava laaja toimivalta unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien rikosten torjunnassa, jotta yhteisöpetosdirektiivin soveltamisalaan kuuluvia rikoksia tekevien henkilöiden tutkinta, syytteen esittäminen ja oikeuden eteen saattaminen on tehokasta; kehottaa jäsenvaltioita antamaan Euroopan syyttäjänviraston perustamiseen tarvittavat taloudelliset ja henkilöresurssit;
12. huomauttaa, että verovilpin ja veron välttelyn vuoksi EU:ssa menetetään vuosittain biljoona euroa; korostaa, että olisi kiinnitettävä erityistä huomiota verokeitaisiin ja maihin, jotka harjoittavat peiteltyjä ja haitallisia verokäytäntöjä, jotka muodostavat kaikkia EU:n kansalaisia haittaavan valtavan ongelman;
13. on tyytyväinen siihen, että G20-ryhmässä aikaansaadun kansainvälisen sopimuksen mukaisesti otetaan käyttöön verotuksen avoimuuden lisäämistä koskeva uusi maailmanlaajuinen standardi, jota EU:ssa jo sovelletaan; pyytää, että se otetaan nopeasti käyttöön ja että veropetoksia ja veronkiertoa kansainvälisellä tasolla valvotaan tehokkaasti; panee tyytyväisenä merkille, että komissio allekirjoitti helmikuussa 2016 sopimukset verotietojen vaihdosta muun muassa Andorran ja Monacon kanssa ja että komissio oli jo vuonna 2015 allekirjoittanut vastaavat sopimukset Sveitsin, Liechtensteinin ja San Marinon kanssa;
14. muistuttaa, että avoimuus on kaikkein tehokkain väline väärinkäytösten ja petosten torjunnassa; pyytää, että komissio parantaisi tätä koskevaa lainsäädäntöä ja vaatisi pakolliseksi kaikkien unionin rahastoista myönnettävien varojen edunsaajia koskevien tietojen julkaisemisen, alihankintoja koskevat tiedot mukaan luettuina;
15. katsoo, että rikollisryhmien omaisuuden takavarikointia koskevalla EU:n yhteisellä menettelyllä ehkäistään rikollista toimintaa; kehottaa jäsenvaltioiden toimivaltaisia

viranomaisia jakamaan parhaita käytäntöjä olemassa olevilla tämän alan kokoontumisfoorumeilla, muiden muassa petostentorjunnan koordinoinnin neuvoa-antavassa komiteassa (COCOLAF); kehottaa jäsenvaltioita saattamaan nopeasti osaksi kansallista lainsäädäntöä direktiivin rikoksella saadun omaisuuden menetetyksi tuomitsemisesta sekä edistämään takavarikoitujen varojen uudelleenkäyttöä sosiaaliin tarkoituksiin toissijaisuusperiaatteen mukaisesti ja tukemaan menetetyksi tuomittujen varojen hallinnointia koskevien hyvien käytäntöjen vaihtoa koskevaa EU:n ohjelmaa, jolla edistetään tällaisten varojen käyttöä sosiaaliin tarkoituksiin;

16. kehottaa jäsenvaltioita kehittämään hallinto-, poliisi- ja oikeudellista yhteistyötä rikollisten varojen jäljittämiseksi ja niiden takavarikoimiseksi kaikkialla unionissa sekä kehittämään kansallisia varallisuuden takaisinmaksusta vastaavia toimistoja, joille olisi myönnettävä asianmukaiset resurssit;
17. huomauttaa, että rikollisjärjestöt tekevät yhteistyötä muiden tahojen kanssa ja että ne voivat osallistua tiettyyn toimintaan vilpillisessä yhteistyössä sellaisten valkokaulusrikollisten (toisin sanoen liike-elämässä ja pankeissa toimivat henkilöt sekä virkamiehet kaikilla päätöksenteon tasoilla) kanssa, jotka eivät ole rikollisjärjestöjen jäseniä mutta joiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä on hyötyä molemmille osapuolille;
18. kehottaa jäsenvaltioita luomaan kansallisella tasolla rikollisjärjestöjen jäljittämiseen tarvittavia erityisrakenteita sekä sulkemaan julkisista tarjouskilpailuista pois korruptioon ja rahanpesuun sotkeutuneet toimijat;
19. muistuttaa, että järjestäytynyt rikollisuus käyttää maansiirtoon erikoistuneita rakennusyhtiöitä rahanpesuun ja ympäristön pilaantumista aiheuttavien myrkyllisten aineiden laittomaan hävittämiseen; kehottaa komissiota toteuttamaan tällaisten käytäntöjen ja rikollisuuden torjumiseksi niitä hankkijoita ja alihankkijoita koskevia tarkastuksia, jotka ovat saaneet EU:n talousarviosta rahoitettuja suuria infrastruktuurihankkeita koskevia hankintasopimuksia;
20. on huolestunut rahanpesua harjoittavien rikollisten yritysten toistuvasta käytännöstä esittää alihintaisia tarjouksia suuria hankkeita koskeviin tarjouskilpailuihin; kehottaa komissiota vaatimaan ehdotusten taloudellista arviointia niiltä yrityksiltä, joiden kanssa on tehty hankinta- ja alihankintasopimuksia;
21. kehottaa jäsenvaltioita ratifioimaan viipymättä neljännen rahanpesun vastaisen direktiivin, jotta varmistetaan erityyppisten oikeudellisten muotojen, myös säätiöiden kaltaisten oikeushenkilöiden ja huolto-omaisuuksien (trusts) kaltaisten oikeudellisten järjestelyjen, tasapuoliset toimintaedellytykset;
22. muistuttaa pankkien keskeisestä roolista rahanpesussa; kehottaa näin ollen komissiota laatimaan ehdotuksen, jotta voidaan varmistaa pankkien rahaliikenteen ehdoton avoimuus sekä luonnollisten henkilöiden että oikeushenkilöiden ja rahastojen (trustit) osalta;
23. kehottaa perumaan toimiluvan niiltä pankeilta, joiden on todistettu olleen osallisena suurten rahasummien rahanpesussa;
24. on huolestunut siitä, että vuonna 2014 vierailijaryhmiin liittyvistä kustannuksista 71,15 prosenttia maksettiin käteisellä; viittaa tilintarkastustuomioistuimen tutkimukseen, jossa

se totesi, että vierailijaryhmiin liittyvien kustannusten korvausten maksaminen käteisellä on suuri riski; vaatii vierailijaryhmille maksettavien käteismaksujen lopettamista täysin;

25. kehottaa EU:ta hakemaan jäsenyyttä Euroopan neuvoston lahjonnan vastaisessa valtioiden ryhmässä (GRECO) ja täyttämään YK:n korruption vastaisen yleissopimuksen mukaiset raportointivelvollisuutensa, sillä EU on sen yksi sopijapuoli; pyytää komissiota julkaisemaan toisen kertomuksensa korruptiosta EU:ssa mahdollisimman pian ja sisällyttämään siihen myös itse EU:n toimielimiä koskevia tietoja, jotka puuttuivat ensimmäisestä kertomuksesta, tai, jos toista kertomusta ei saada julkaistua lähikuukausina, julkaisemaan erillisen kertomuksen EU:n toimielimistä lisäyksenä ensimmäiseen kertomukseen;
26. on tyytyväinen siihen, että joulukuussa 2014 parlamentti, neuvosto ja komissio hyväksyivät neljän vuoden keskustelujen jälkeen sopimuksen EU:n tietosuojauudistuksista, joilla vahvistetaan luonnollisten henkilöiden tietosuojaa ja edistetään EU:n jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten yhteistyötä;
27. korostaa, että EU:n toimielimillä on tammikuusta 2014 alkaen ollut velvollisuus ottaa käyttöön väärinkäytösten paljastajia koskevat sisäiset säännöt, joilla suojellaan väärinkäytösten paljastajia kostotoimenpiteiltä, ja varmistaa siten, että vakavat virheet tai väärinkäytökset EU:n hallinnossa tuodaan esiin; pitää valitettavana, että jotkut toimielimet eivät ole vielä panneet näitä sääntöjä täytäntöön; kannustaa kuitenkin jäsenvaltioita perustamaan väärinkäytösten paljastajia ja valtion todistajia koskevan eurooppalaisen suojeluohjelman;
28. huomauttaa, että muun muassa Herkules-, Fiscalis- ja Perikles-ohjelmat sekä komission helmikuussa 2013 esittämä ehdotus direktiiviksi EU:n taloudellisten etujen ja euron suojaamiseksi väärentämiseltä on laadittu laittoman, kansainvälisen ja rajatylittävän rikollisen toiminnan torjumiseksi, ja kehottaa järkeistämään ja koordinoimaan niitä nykyistä paremmin;
29. on huolestunut siitä, että jäsenvaltiot ovat supistaneet tupakan laittoman kaupan torjumiseen tarkoitettujen varojen osuutta; kehottaa komissiota huolehtimaan tupakkateollisuuden kanssa tehtävien uusien sopimusten yhteydessä siitä, että näihin sopimukseen perustuva jäsenvaltioille tarkoitettu osuus sidotaan niiden talousarvioissa laittomien tupakkatuotteiden salakuljetuksen vastaisiin toimiin;
30. on tyytyväinen Alankomaiden, Slovakian ja Maltan puheenjohtajuuskausia koskevaan neuvoston 18 kuukauden ohjelmaan, jossa esitetään kattava ja yhdenmies lähestymistapa järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan yhtenä prioriteettina yhdessä unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnan kanssa, joka käsittää Euroopan syyttäjänviraston perustamiseen liittyvän työn, tietosuojaan kuuluvat säännökset sekä oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien edistämisen ja turvaamisen;
31. pitää tärkeänä, että poliitikkojen vastuuvollisuutta laajennetaan; kehottaa laatimaan sitovia sääntöjä, joiden mukaan henkilöitä, jotka on tuomittu osallisuudesta järjestäytyneeseen rikollisuuteen, rahanpesuun, korruptioon tai muihin vakaviin rikoksiin tai jotka ovat osallistuneet niihin, ei voida valita Euroopan parlamentin jäseniksi tai ottaa muiden EU:n toimielinten ja elinten palvelukseen.

**LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	20.4.2016
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 24 -: 1 0: 2
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Nedzhmi Ali, Inés Ayala Sender, Zigmantas Balčytis, Dennis de Jong, Martina Dlabajová, Luke Ming Flanagan, Ingeborg Gräßle, Bogusław Liberadzki, Verónica Lope Fontagné, Dan Nica, Georgi Pirinski, Petri Sarvamaa, Claudia Schmidt, Bart Staes, Michael Theurer, Marco Valli, Derek Vaughan, Anders Primdahl Vistisen, Tomáš Zdechovský
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Richard Ashworth, Caterina Chinnici, Cătălin Sorin Ivan, Benedek Jávor, Karin Kadenbach, Marian-Jean Marinescu, Markus Pieper, Julia Pitera, Miroslav Poche, Patricija Šulin
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (200 art. 2 kohta)	Georg Mayer